

Центральноукраїнський
державний
педагогічний університет
імені Володимира
Винниченка

Силабус навчальної дисципліни

Назва дисципліни Історія держави і права зарубіжних країн

Статус дисципліни Цикл професійної підготовки нормативний компонент

Галузь знань	08 Право			
Спеціальність	081 Право			
Освітня програма	Право			
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)			
Форма навчання	Денна/заочна			
Курс	1			
Семестр	1			
Обсяг дисципліни	Кредити	5	Години	150
	Лекційні			36/8
	Практичні/семінарські			34/2
	Лабораторні			
	Самостійна робота			80/140
Семестровий контроль	Екзамен			
Викладач	Чернік Світлана Дмитрівна, к.і.н., доцент кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права, доцент			
Контактна інформація	s.d.chernik@cuspu.edu.ua			
Кафедра	кафедра державно-правових дисциплін та адміністративного права			
Факультет	Історії та права			
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	<p>Історія держави і права зарубіжних країн, дотримуючись принципу хронології, вивчає структуру, компетенцію, функції органів держави, а також розвиток головних галузей права. За своїм характером історія держави і права зарубіжних країн – правова (юридична) наука, тому вона входить до складу основних навчальних курсів, які є невід’ємною частиною і необхідним елементом вищої юридичної освіти. Предметом вивчення навчальна дисципліна «Історія держави і права зарубіжних країн» є історичні процеси розвитку складної системи державних та юридичних установ. Історія держави і права вивчає право як єдине ціле, державно-правові інститути і правове становище населення в конкретних умовах окремих держав.</p> <p>Історія держави і права зарубіжних країн дає можливість не лише глибше зрозуміти державно-правові реалії сучасності, але й прогнозувати подальший розвиток держави і права; озброює юристів необхідними знаннями, які допоможуть їм в практичній діяльності.</p>			
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	Метою курсу є оволодіння методами правового аналізу явищ минулого та сучасності, розуміння історичного коріння сучасних суспільно-політичних та державно-правових явищ, прогнозування їхнього розвитку, розв’язання складних практичних проблем у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю.			
Компетентності	Інтегральна (ІК) - Здатність розв’язувати складні			

спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов **(ІК)**;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу **(ЗК-1)**;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях **(ЗК-2)**;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності **(ЗК-3)**;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово **(ЗК-4)**;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями **(ЗК-7)**;
- здатність бути критичним і самокритичним **(ЗК-8)**;
- здатність працювати в команді **(ЗК-9)**;
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми **(ЗК-12)**;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій **(ЗК-13)**;
- цінування та повага різноманітності і мультикультурності **(ЗК-14)**;
- знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів **(ФК-2)**;
- повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи **(ФК-3)**;
- здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності **(ФК-13)**;
- здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення **(ФК-16)**.

Програмні результати
(Чому можна навчитися)

- визначити переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин **(ПРН-1)**;
- здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання **(ПРН-2)**;
- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (історико-правові пам'ятки права, нормативно-правові акти, наукова література) **(ПРН-3)**;
- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми з історії держави і права зарубіжних країн **(ПРН-4)**;
- давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю **(ПРН-5)**;
- складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами з

	<p>проблем історії держави і права (ПРН-7);</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин (ПРН-8); - вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію (ПРН-10); - володіти базовими навичками риторики (ПРН-11); - доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло (ПРН-12); - виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи (ПРН-18).
<p>Зміст дисципліни</p>	<p><i>Розділ 1. Держава і право Стародавнього світу. Тема 1. Предмет, метод дослідження та історіографія історії держави і права зарубіжних країн. Тема 2. Загальна характеристика розвитку держави і права Стародавнього світу. Тема 3. Держава і право Стародавнього Єгипту. Тема 4. Держава і право Стародавнього Вавилону. Тема 5. Держава і право Стародавньої Індії. Тема 6. Держава і право Стародавнього Китаю. Тема 7. Держава і право Стародавньої Греції. Тема 8. Державний і суспільний устрій Стародавнього Риму. Тема 9. Право Стародавнього Риму.</i></p> <p><i>Розділ 2. Держава і права Середньовіччя. Тема 10. Загальна характеристика держави і права Середньовіччя. Тема 11. Держава і право франків. Тема 12. Держава і право середньовічної Франції. Тема 13. Держава і право середньовічної Англії. Тема 14. Держава і право середньовічної Німеччини. Тема 15. Держава і право Арабського Халіфату.</i></p> <p><i>Розділ 3. Держава і право Нового часу. Тема 16. Загальна характеристика держави і права Нового часу. Тема 17. Держава і право Англії Нового часу. Тема 18. Держава і право США Нового часу. Тема 19. Держава і право Франції Нового часу. Тема 20. Держава і право Німеччини Нового часу. Тема 21. Держава і право Японії Нового часу.</i></p> <p><i>Розділ 4. Держава і право Новітнього часу. Тема 22. Загальна характеристика держави і права Новітнього часу. Тема 23. Держава і право Німеччини Новітнього часу. Тема 24. Держава і право США Новітнього часу. Тема 25. Держава і право Англії Новітнього часу. Тема 26. Держава і право Франції Новітнього часу.</i></p>
<p>Критерії оцінювання роботи студентів</p>	<p>Критеріями оцінки є:</p> <p>усні відповіді: повнота розкриття питання; логіка викладання, культура мови; емоційність та переконаність; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;</p> <p>виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; охайність оформлення письмової роботи.</p> <p>Максимальний бал за виступ з питань певної теми модуля на семінарському занятті – 5 балів.</p> <p>До 2-х балів ставиться студентові, який робить вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми модуля, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань.</p> <p>Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських</p>

	<p>заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів. За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі - роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть нараховуватися додаткові бали: до 5 балів.</p>
Політика курсу	<p>-обов'язкове відвідування навчальних занять; -активність студента під час семінарських занять; -своєчасне виконання завдань самостійної роботи; -відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені на консультаціях. Не допустимо: - пропуск занять без поважних причин; - запізнення на заняття; - користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до історико-правових джерел); - порушення правил академічної доброчесності.</p>
Інформаційне забезпечення	<p>Онлайн-ресурси: - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua - Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib - Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського URL: http://library.kr.ua/. - Наукова бібліотека Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В.Винниченка URL: http://www.kspu.kr.ua/ua/pro-biblioteku/novynu.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Аудиторії корпусу № 1 ЦДПУ ім. В.Винниченка, мультимедійне обладнання або ноутбук, смартфони, презентаційні матеріали до курсу, навчальна та наукова література.</p> <p style="text-align: center;">Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аніщук Н. В. Історія держави і права зарубіжних країн. О. : Фенікс, 2013. 157с. 2. Бачур Б. С. Історія держави і права зарубіжних країн: навч.–метод. Посібник. О. : Астропринт, 2008. 80 с. 3. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн. Держава і право епохи громадянського суспільства: Навч. посіб. Запоріжжя : Просвіта, 2003. 452 с. 4. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. К. : Істина, 2005. 768 с. 5. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. 655 с. 6. Захарченко П. П. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посіб. для дистанц. навч. К. : Університет «Україна», 2005. 214 с. 7. Історія держави і права зарубіжних країн (Середні віки та ранній новий час): Навч. посібник Л. : Світ, 2006. 696 с. 8. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. 591 с.

9. Історія держави і права зарубіжних країн : Хрестоматія: Навч. посіб. для студ. юридичних спец. вищ. закл. освіти / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, НДІ держ. будівництва та місцевого самоврядування Академії правових наук України ; упоряд. В. Д. Гончаренко [та ін.] ; ред. В. Д. Гончаренко. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. 716 с.
10. Історія держави і права зарубіжних країн у схемах : для студ. I курсу / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого ; уклад. С. І. Власенко [та ін.]. Х. : Нац. юрид. акад. України, 2007. 34 с.
11. Історія держави і права зарубіжних країн. Правові джерела: навч. посібник / упоряд. Г. І. Трофанчук. К. : Юрінком Інтер, 2008. 347 с.
12. Калганова О. А. Історія держави і права зарубіжних країн (у визначеннях і схемах) : навч. посіб. / О. А. Калганова, Т. М. Супрун ; Держ. податк. служба України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. Ірпінь : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2014. 102 с.
13. Орленко В. І. Історія держави і права зарубіжних країн : посібник для підготовки до іспитів. К. : Видавець Паливода А.В., 2007. 244 с.
14. Сопільник Л. І. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2012. 499 с.
15. Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн : Підруч. для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 583 с.
16. Тихоненков Д. А. Історія держави і права зарубіжних країн в питаннях і відповідях: навч. посібник. Харків: Право, 2019. 248 с.
17. Тищик Б. Й. Історія держави і права зарубіжних країн. Новий час (XVII ст. – 1918 р.). Л. : Світ, 2013. 750 с.
18. Трофанчук Г. І. Історія держави і права зарубіжних країн. К. : Юрінком Інтер, 2013. 445 с.
19. Шульженко Ф. П. Історія держави і права зарубіжних країн: навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни. К. : КНЕУ, 2007. 192 с.
20. Яремчук В. Д. Історія держави і права зарубіжних країн. Львів : БОНА, 2015. 399 с.

Допоміжна

1. Бондаренко Є.І. Становлення правового прецеденту як джерела права. *Правове регулювання економіки*. 2012. № 11-12 С. 33-44.
2. Бостан С.К. Форма правління сучасної держави: проблеми історії, теорії, практики: монографія. Запоріжжя: Юридичний інститут, 2005. 540 с.
3. Буткевич О. Международное право Древнего Египта. *Государство и право*. 2000. №5. С. 75-84.
4. Данькова Л.И. Судебный прецедент в англосаксонской системе права: исторический аспект. *Vesnik of Yanka Kupala State University of Grodno. Series 4. Jurisprudence*. 2013. №3 (150). С. 27-33.
5. Дашковська О. Судовий прецедент і судова практика як джерела права. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 1(64). С. 34-41.
6. Добош З. А. Конституційно-правовий статус судової влади в

- США: історико-правові аспекти. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки.* 2019. Вип. 21. С. 254-263.
7. Добош З. Конституційний контроль Верховного Суду США: види правотворчості. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки.* 2019. Вип. 22. С. 34-40.
 8. Завидняк В. І. Історичні передумови виникнення судового прецеденту. *Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право).* 2013. №4(63). С. 122-126.
 9. Каррі Д. П. Конституція США / Пер. з англ. О. М. Мокровольського. К.: Веселка, 1993. 192 с.
 10. Кобелев О. М. Історія органів внутрішніх справ: Науко-бібліографічний довідник. Харків: Університет внутрішніх справ, 1999. 44 с.
 11. Корунчак Л.А. Судовий прецедент: співвідношення організації та самоорганізації в становленні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право.* 2018. №50. Том 1. С. 23-26.
 12. Лозінська С. В. Заповіт за римським спадковим правом та його рецепція у право країн періоду Середньовіччя. *Університетські наукові записки.* 2019. № 1-2. С. 27-37.
 13. Майданик Р. Англійський судовий прецедент як джерело права. *Юридична Україна.* 2013. № 1. С. 52-61.
 14. Макаруч Д. І. Класифікація кримінальних правопорушень у доктрині та законодавстві Франції про кримінальну відповідальність. *Держава і право. Серія : Юридичні науки.* 2019. Вип. 83. С. 292-304.
 15. Павленко Ю. В. Історія світової цивілізації: соціокультурний розвиток людства. К.: Либідь, 2001. 360 с.
 16. Слинько Д. В. Розвиток процесуального права Англії у період Середньовіччя. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2019. № 1. С. 39-42.
 17. Харитонов Є. О. Історія приватного права Європи: Західна традиція. Одеса: АО БАХВА, 2001. 328 с.
 18. Харитонов Є. О. Приватне право у Стародавньому Римі. О.: АО БАХВА, 1996. 160 с.
 19. Цветкова Ю. В. Правове регулювання релігійних правовідносин в едиктах римських імператорів IV–VI ст. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Юридичні науки.* 2019. Т. 30(69), № 5. С. 36-41.